

Naziv kolegija	ONTOLOGIJA						
Kratica	FIL08/3	ISVU šifra			95475		
Vrsta	Predavanja (2 sata tjedno)						
Razina	Srednja						
Godina	II.	Semestar		zimski (III.)			
ECTS	3 ECTS boda						
Nastavnik	Doc. dr. sc. Suzana Maslač						
Cilj ili svrha kolegija	Dati uvid u filozofijsko razumijevanje konstitucije bića i s tim u vezi univerzalnog polazišta razumijevanja sveukupne stvarnosti.						
Preduvjeti za upis	Nema posebnih preduvjeta.						
Ishodi učenja	<p>Nakon uspješno završenog kolegija student će moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> Definirati i objasniti osnovne pojmove ontologije (metafizike) i time filozofije uopće poput: bitka, biti, bića, uzročnosti, kategorija, predikata, transcendentala... - <i>znanje, razumijevanje</i>. Razlučiti i klasificirati probleme i pitanja koja su legitimna metafizička tj. filozofska od onih koja to nisu odn. ona koja su proizvoljna i plod mašte – <i>analiza, sinteza</i>. Opravdati osobitost i nužnost spekulativnog i univerzalnog (tj. metafizičkog) načina promišljanja odn. pristupa stvarnosti tj. biću. Ta se osobitost očituje u „podjeli“ tj. proučavanju specifično metafizičke strukture bića poput, supstancije – akcidenata, zbiljnosti - mogućnosti, te posebice (u proučavanju) konstitutivne jezgre bića, materija – forma – <i>usvajanje vrijednost</i>. Obraniti potrebu ontologije (metafizike) u odnosu na pozitivističke i tehnicizirane pristupe svijetu i zbilji, koji odbacuju filozofsku ontologiju – <i>organiziranje vrijednosti</i>. Vrednovati doprinos filozofijske tradicije (poglavito grčke i srednjovjekovne, Aristotel – Toma Akvinski) s obzirom na osnovna pitanja i probleme ontologije (metafizike) – <i>vrednovanje/personalizacija</i>. Locirati temeljna pitanja i probleme ontologije (metafizike) u tekstovima filozofskih klasika kao i crkveno-teoloških dokumenata – <i>manipulacija, precizacija</i>. Testirati i konfrontirati vlastito stečeno znanje o ontologiji (metafizici) s obzirom na daljnji studiji teologije, posebno dogmatske teologije te pitanja poput dogme o presvetom Trojstvu – <i>naturalizacija</i>. 						
Povezanost ishoda učenja, nastavnih metoda i ocjenjivanja	Nastavna aktivnost	ECTS	Ishod učenja	Aktivnost studenata	Metode procjenjivanja	Bodovi	
						min	max
	Predavanja građe kolegija Ontologija	1	1-7	Prisutnost na nastavi	Evidencija pohađanja nastave	7	10
	Čitanje i komentiranje klasičnih i suvremenih tekstova metafizike	0,5	5-6	Prisutnost uz vlastito aktivno zalaganje (komentiranje, javljanje i sl.)	Vlastita nastavnikova evidencija studentova zalaganja (znak + i sl.)	7	10
	Kontinuirana provjera znanja (kolokviji)	0,5	1-6	Priprema kratkog elaborata	Ocjena elaborata	6	10
	Završni ispit	1	1-7	Priprema za ispit	Pismeni i/ili usmeni ispit	35	70
	Ukupno:	3				55	100
Konzultacije	Kabinet br. 9, u dane održavanja predavanja uz prethodnu najavu mailom: suzana.maslac@gmail.com						
Kompetencije koje se stječu	Student ovim kolegijem biva osposobljen za spekulativno promišljanje i pristup stvarnosti, poglavito sintezu i analizu te za daljnji teološki studiji, posebno studiji dogmatske teologije.						
Sadržaj	<p>U kolegiju se najprije određuje definicija i objekt ontologije unutar filozofije. Nakon toga dotiče se dalje u uvodnim razmatranjima ontološko iskustvo i metafizika kao temeljni filozofijski pristup zbilji te prijelaz od klasične metafizike do ontologije. U ovom se kontekstu razmatraju i pitanja poput: životni vidici metafizike, ontološka oznaka govora, shvaćanje i mogućnosti klasične teorije analogije i temeljna ontologička načela. Kao centralno pitanje ontologije u predavanju se analizira problem bića i njegovo metafizičko utemeljenje: bitak i bit te vezano uz to daljnja pitanja konstitucije i strukture bića poput supstancije i akcidenata, akta i potencije itd... Na potonje se nadovezuju i razmatranja o konstitutivnoj jezgri bića - hilemorfizam (materija - forma). U kolegiju se također obrađuje samostojnost bića (suppositum) te transcendentni vidici bića (transcendentali). S tim u vezi tu su i pitanja negacije i ideja ništavila (ne-bitka). Zaključni dijelovi kolegija dotiču se problema uzročnost, što sobom uključuje sam pojam uzroka, načela, njihove oznake i razdiobu te razmatranje konstitucije duhovnih supstancija i njihova specifično metafizičkog utemeljenja kao <i>conditio sine qua non</i> teološkog govora s kojim će se studenti susresti u daljnjem tijeku teološkog studija.</p>						
Obvezna literatura	<p><i>OPĆA METAFIZIKA</i>, (prema djelu T. ALVARA, L. CLAVELL, T. MELENDO, <i>Metafisica</i>) za uporabu studentima FFDI-a u Zagrebu priredio A. MIŠIĆ, Zagreb, 1995., str. 1.-30.; 41.-53.; 61.-104.; ARISTOTEL, <i>Metafizika</i> (preveo T. Ladan), Zagreb, 1992., poglavlja: A I – a II, str. 1.- 33.; β III – Γ IV, str. 39.-59.; T. AKVINSKI, De ente et essentia (O biću i biti), u: TOMA AKVINSKI, <i>Izabrano djelo</i>, (prir.) T. VEREŠ, Zagreb, 1981., str. 68.-100.; H. RELJA, Razlika Aristotelovih i Akvinčevih metafizičkih počela, u: <i>Filozofska istraživanja</i> 30(2010.)1-2., str. 5.-15.; B. DADIĆ, Metaphysics in the Encyclic Fides et Ratio, u: <i>Disputatio Philosophica</i> 1(1999.)1, str. 115.-124.</p>						

Preporučena literatura	J. STADLER, <i>Opća metafizika ili ontologija</i> , Ž. PAVIĆ (prir.), Zagreb, 2004., str. 207.; B. BOŠNJAK, <i>Povijest filozofije – Grčka filozofija. (Ime i pojam metafizika..., Problem duše u Metafizici...)</i> , Zagreb, 1993., str. 240.-253.; 258.-262.; R. BRAJČIĆ, Bitak i bit, u: <i>Obnovljeni život</i> 36(1981.)3-4, str. 257.-263.; J. ČURIĆ, Albert Veliki – začetnik skolastičke ontologije, u: <i>Bogoslovska smotra</i> 52(1982.)4, str. 441.-450.
Oblici provođenja nastave	Izlaganja s mogućnošću pitanja, dodatnih pojašnjenja i rasprava. Razmjena i slanje materijala elektroničkom poštom i preko web stranice fakulteta.
Način provjere znanja i polaganja ispita	Usmeni i(li) pismeni ispit uz pisani elaborat.
Jezik poduke i mogućnosti praćenja na drugim jezicima	Hrvatski jezik.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog kolegija i/ili modula	Anketa i analiza ispitnih rezultata.